

BỘ TƯ PHÁP

**BÁO CÁO
ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG CỦA CHÍNH SÁCH
TRONG ĐỀ NGHỊ XÂY DỰNG
LUẬT GIÁM ĐỊNH TƯ PHÁP
(THAY THẾ)**

Hà Nội - 08/2024

BỘ TƯ PHÁP**CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM****Độc lập - Tự do - Hạnh phúc**

Số: /BC-BTP

Hà Nội, ngày tháng năm 2024

BÁO CÁO**ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG CỦA CHÍNH SÁCH TRONG ĐỀ NGHỊ
XÂY DỰNG LUẬT GIÁM ĐỊNH TƯ PHÁP (THAY THẾ)**

Luật Giám định tư pháp số 13/2012/QH13 đã được Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam khóa XIII, Kỳ họp thứ 3 thông qua ngày 20/6/2012, có hiệu lực thi hành từ ngày 01/01/2013 và được sửa đổi bổ sung bởi Luật số 56/2020/QH14 ngày 10/06/2020 của Quốc hội khóa XIV. Việc sửa đổi, bổ sung Luật Giám định tư pháp đã góp phần khắc phục những hạn chế, bất cập trong hoạt động giám định tư pháp và đáp ứng tốt hơn yêu cầu của công tác phòng chống tham nhũng trong tình hình mới. Tuy nhiên, quá trình triển khai thực hiện Luật Giám định tư pháp vẫn còn những bất cập, hạn chế, ảnh hưởng đến tổ chức, hoạt động và quản lý giám định tư pháp trên thực tế. Do đó, việc xây dựng Luật Giám định tư pháp (thay thế) đã được đề xuất đưa vào dự kiến chương trình xây dựng Luật, pháp lệnh nhiệm kỳ Quốc hội khóa XV.

I. XÁC ĐỊNH VẤN ĐỀ**1. Bối cảnh xây dựng chính sách**

Sau 11 năm thi hành, các quy định của Luật Giám định tư pháp đã tạo nền tảng cơ sở pháp lý quan trọng cho việc củng cố, kiện toàn tổ chức, đội ngũ người giám định tư pháp, hoàn thiện cơ chế hoạt động, quản lý giám định tư pháp trong cả nước, nâng cao nhận thức của các cấp, các ngành ở Trung ương và địa phương về ý nghĩa, vai trò của công tác giám định tư pháp đưa công tác này ngày càng đi vào nền nếp, có hiệu quả, phục vụ tốt hơn cho hoạt động tố tụng, nhất là trong việc giải quyết các vụ án, vụ việc về tham nhũng, kinh tế.

Bên cạnh những kết quả đạt được, thực tiễn triển khai thực hiện Luật Giám định tư pháp đã bộc lộ một số hạn chế, bất cập cần được khắc phục trong tổ chức, hoạt động và quản lý giám định tư pháp, cụ thể: phạm vi các lĩnh vực được phép thành lập Văn phòng giám định tư pháp và điều kiện thành lập Văn phòng còn chưa khả thi; chưa có quy định mang tính phân cấp trong tiếp nhận trung cầu và thực hiện giám định giữa cấp Trung ương và địa phương; chưa có sự phân tách rõ giữa đội ngũ giám định viên tư pháp với người giám định tư pháp theo vụ việc trong tiêu chuẩn, điều kiện và trình tự, thủ tục bổ nhiệm với công nhận; chưa quy định cụ thể việc xây dựng, phát triển hệ thống tổ chức, đội ngũ người giám định phải căn cứ vào thực tế nhu cầu của hoạt động tố tụng; thiếu cơ

chế thông tin, phối hợp trong quy định về thẩm quyền bổ nhiệm giám định viên tư pháp ở Trung ương và địa phương; thiếu cơ chế phân định thẩm quyền, trách nhiệm quản lý, thực hiện giám định giữa các bộ, ngành chuyên môn đối với một số lĩnh vực giám định có điểm tương đồng hoặc giao thoa nhau về chuyên môn nghiệp vụ...

Trước yêu cầu thực tiễn của hoạt động giám định tư pháp, việc xác định những chính sách mới phù hợp, tiến bộ để tạo nền tảng sửa đổi toàn diện Luật Giám định tư pháp nhằm khắc phục những hạn chế, bất cập nêu trên, tạo điều kiện để tiếp tục phát triển tổ chức, hoạt động giám định tư pháp, đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của hoạt động tố tụng, góp phần đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong thời gian tới là yêu cầu cấp thiết khách quan.

2. Mục tiêu xây dựng chính sách

2.1. Mục tiêu chung

Mục tiêu của việc sửa đổi Luật Giám định tư pháp là nhằm thể chế hóa Nghị quyết số 27-NQ/TW ngày 9/11/2022 Hội nghị lần thứ 6 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII về tiếp tục xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong giai đoạn mới, các chỉ đạo về công tác giám định tư pháp của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong thời gian gần đây¹; tiếp tục nâng cao hiệu lực, hiệu quả của công tác giám định tư pháp, bảo đảm đáp ứng tốt hơn nữa yêu cầu giám định của hoạt động tố tụng trong giải quyết án tham nhũng, kinh tế trong tình hình hiện nay, góp phần bảo đảm việc các phán quyết của toà án các cấp được chính xác, khách quan và đúng pháp luật.

2.2. Mục tiêu cụ thể

- Khắc phục bất cập trong việc thành lập Văn phòng giám định tư pháp; phân định thẩm quyền bổ nhiệm giám định viên tư pháp ở Trung ương và địa phương; cơ chế thông tin, phối hợp giữa các bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ với UBND cấp tỉnh khi bổ nhiệm, miễn nhiệm giám định viên tư pháp, công nhận, hủy bỏ công nhận tổ chức, người giám định tư pháp theo vụ việc thuộc cơ quan Trung ương đóng trên địa bàn địa phương.

- Nâng cao tiêu chuẩn của giám định viên tư pháp và người giám định tư pháp theo vụ việc, tăng cường chế độ, chính sách và xây dựng, phát triển hệ thống tổ chức, đội ngũ người giám định phải căn cứ vào thực tế nhu cầu của hoạt động

¹ Thông báo số 154-TB/BNCTW ngày 29/3/2023 của Ban Nội chính Trung ương thông báo kết luận của Ban Chỉ đạo TW về PCTNTC về kết quả kiểm tra việc lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện công tác giám định tư pháp và định giá tài sản trong giải quyết các vụ việc, vụ án tham nhũng, kinh tế, tiêu cực và Công văn số 4056-CV/BNCTW ngày 04/5/2023 của Ban Nội chính Trung ương về việc thực hiện Thông báo kết luận của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực tại Phiên họp thứ 23 của Ban Chỉ đạo.

tổ tụng.

- Quy định nguyên tắc phân cấp trong tiếp nhận trung cầu và thực hiện giám định giữa cấp Trung ương và địa phương để giảm tình trạng né tránh, đùn đẩy tiếp nhận trung cầu giám định, chậm trễ trong thực hiện việc giám định, khắc phục khó khăn, vướng mắc trong đánh giá, sử dụng kết luận giám định hoặc lạm dụng việc trung cầu giám định gây khó khăn cho công tác điều tra, truy tố, xét xử các vụ án.

- Quy định rõ hơn về trung cầu, thực hiện giám định trong trường hợp có sự tham gia, phối hợp của nhiều cơ quan chuyên môn có liên quan; phân định thẩm quyền, trách nhiệm quản lý, thực hiện giám định giữa các bộ, ngành chuyên môn đối với một số lĩnh vực giám định có điểm tương đồng hoặc giao thoa nhau về chuyên môn nghiệp vụ.

- Quy định rõ hơn về nhiệm vụ, quyền hạn quản lý nhà nước về giám định tư pháp của các bộ, ngành quản lý chuyên môn, Ủy ban nhân dân cấp tỉnh; vai trò, trách nhiệm của các cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng cấp Trung ương và cấp tỉnh đối với công tác giám định tư pháp.

II. ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG CHÍNH SÁCH

Đề nghị xây dựng dự án Luật này có 03 chính sách cơ bản, cụ thể là:

Chính sách 01: Cùng cố, phát triển, nâng cao chất lượng đội ngũ người giám định tư pháp và tổ chức giám định tư pháp.

Chính sách 02: Đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động giám định tư pháp.

Chính sách 03: Nâng cao trách nhiệm của các cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng, bộ, ngành quản lý chuyên môn và địa phương **nhằm tăng cường hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về giám định tư pháp.**

Mỗi nhóm chính sách này sẽ bao gồm các chính sách cụ thể, trong đó, có chính sách kế thừa, cụ thể hóa quy định hiện hành và có chính sách mới, cụ thể như sau:

1. Chính sách 01: Cùng cố, phát triển, nâng cao chất lượng đội ngũ người giám định tư pháp và tổ chức giám định tư pháp

1.1. Vấn đề bất cập

** Về đội ngũ người giám định tư pháp*

- Đội ngũ người làm giám định tư pháp tại một số lĩnh vực chưa được đào tạo nghiệp vụ chuyên sâu một cách bài bản, chủ yếu dựa vào kiến thức chuyên môn thuần túy để thực hiện giám định, không có cơ hội cập nhật kiến thức mới, nên còn lúng lúng, khó khăn nhất định khi thực hiện giám định. Việc bổ nhiệm

giám định viên tư pháp, công nhận người giám định viên tư pháp theo vụ việc còn chưa căn cứ vào nhu cầu thực tiễn của hoạt động tố tụng.

- Chế độ, chính sách ưu đãi dành cho người giám định mặc dù đã có nhưng chưa đầy đủ, chưa thực sự khuyến khích, động viên đội ngũ người giám định thực hiện nhiệm vụ được giao; chưa kịp thời khen thưởng, tôn vinh trong quá trình thực hiện giám định.

- Tình trạng tập trung trung cầu về các cơ quan nhà nước mà không trung cầu các nhà chuyên môn giỏi, các cơ sở thuộc phạm vi ngoài khu vực nhà nước tham gia hoạt động giám định tư pháp gây quá tải cho các cơ quan đó và làm kéo dài thời gian làm giám định, ảnh hưởng đến tiến độ giải quyết vụ án.

- Việc lựa chọn, công nhận, huỷ bỏ công nhận người giám định tư pháp tư pháp theo vụ việc còn nhiều bất cập.

** Về tổ chức giám định tư pháp*

- Việc thành lập Văn phòng giám định tư pháp còn chậm so với tiềm năng và mục tiêu, định hướng của Luật Giám định tư pháp và các văn bản hướng dẫn, cụ thể: Từ năm 2013 đến nay mới chỉ có 01 Văn phòng giám định tư pháp được thành lập trong lĩnh vực tài chính (Văn phòng giám định tư pháp Sài Gòn), song ít được trung cầu, hoạt động cầm chừng và hiện nay đang làm thủ tục để giải thể Văn phòng. Bên cạnh đó, một số lĩnh vực chuyên môn có nhu cầu giám định trên thực tế (giám định tài liệu, ADN, số khung, số máy...) thì không thuộc phạm vi được phép thành lập Văn phòng giám định theo Luật Giám định tư pháp.

- Các cơ quan tiến hành tố tụng chỉ tập trung trung cầu các bộ, cơ quan ngang bộ và sở, ngành chuyên môn mà chưa chú trọng hướng đến trung cầu các tổ chức giám định tư pháp ngoài công lập thực hiện giám định tư pháp.

- Cơ chế, chính sách ưu đãi chưa phù hợp, không tạo sức hấp dẫn thu hút việc thành lập tổ chức giám định tư pháp ngoài công lập.

- Hiện nay, một số lĩnh vực theo vụ việc mặc dù số lượng vụ việc được trung cầu giám định lớn, chiếm nhiều thời gian làm việc của cán bộ, công chức, người lao động nhưng lại chưa có tổ chức giám định chuyên trách (tài nguyên môi trường, tài chính, ngân hàng...).

1.2. Nguyên nhân bất cập từ quy định của pháp luật

** Về đội ngũ người giám định tư pháp*

- Tiêu chuẩn, điều kiện bổ nhiệm giám định viên tư pháp, công nhận người giám định tư pháp theo vụ việc trong Luật Giám định tư pháp chưa đầy đủ để xây dựng đội ngũ người làm giám định có chất lượng; thiếu quy định về căn cứ nhu cầu của hoạt động tố tụng để thực hiện việc bổ nhiệm giám định viên tư pháp, công nhận người giám định tư pháp theo vụ việc; thiếu quy định cụ thể về trình tự, thủ tục lựa chọn, công nhận, huỷ bỏ công nhận người giám định tư pháp theo vụ việc.

- Thiếu sự ăn nhập, kết nối giữa quy định về bổ nhiệm, miễn nhiệm giám định viên tư pháp, thẩm quyền quản lý nhà nước với điều kiện, thủ tục thành lập Văn phòng giám định tư pháp; thiếu quy định đặc thù về cơ quan/đơn vị có trách nhiệm giúp UBND cấp tỉnh trong việc chủ trì, phối hợp với Sở Tư pháp chuyên môn trong việc bổ nhiệm, miễn nhiệm giám định viên tư pháp ở lĩnh vực thuộc thẩm quyền quản lý ngành dọc của cơ quan chuyên môn ở cấp Trung ương như ngân hàng, thuế, kho bạc...

- Thiếu cơ chế thông tin, phối hợp giữa các bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ với UBND cấp tỉnh khi bổ nhiệm, miễn nhiệm giám định viên tư pháp, công nhận, hủy bỏ việc công nhận tổ chức, người giám định tư pháp theo vụ việc thuộc cơ quan Trung ương đóng trên địa bàn địa phương để bảo đảm đáp ứng kịp thời nhu cầu tố tụng tại địa phương.

- Chế độ phụ cấp trách nhiệm theo Thông tư số 02/2009/TT-BTP ngày 17/9/2009 của Bộ Tư pháp quy định về chế độ phụ cấp trách nhiệm công việc giám định tư pháp đã được ban hành từ năm 2009 nhưng chưa được sửa đổi, bổ sung hoặc thay thế.

** Về tổ chức giám định tư pháp*

- Nghị quyết số 49-NQ/TW ngày 02/6/2005 của Bộ Chính trị về Chiến lược cải cách tư pháp đến năm 2020 có quy định: “Thực hiện xã hội hóa đối với các lĩnh vực có nhu cầu giám định không lớn, không thường xuyên”. Do đó, để thể chế hóa các chủ trương, đường lối của Đảng, các lĩnh vực giám định được xã hội hóa theo quy định của Luật Giám định tư pháp năm 2012 chỉ là những lĩnh vực có nhu cầu không lớn, không thường xuyên nên khó tạo nguồn thu tài chính không khuyến khích cá nhân, tổ chức thành lập Văn phòng giám định tư pháp.

- Chế độ chính sách quy định về việc thu hút, đãi ngộ tổ chức chuyên môn ngoài khu vực nhà nước tham gia giám định được hưởng miễn, giảm thuế thu nhập doanh nghiệp tại Nghị định số 69/2008/NĐ-CP ngày 30/5/2008 của Chính phủ về chính sách khuyến khích xã hội hóa đối với các hoạt động trong lĩnh vực giáo dục, dạy nghề, y tế, văn hóa, thể thao, môi trường (được sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 59/2014/NĐ-CP ngày 16/06/2014 của Chính phủ) còn chưa phù hợp.

1.3. Mục tiêu giải quyết vấn đề

Mục tiêu tổng quát:

- Củng cố, phát triển đội ngũ người làm giám định tư pháp gắn với yêu cầu thực tiễn của hoạt động tố tụng, góp phần nâng cao hiệu quả, chất lượng hoạt động giám định tư pháp, đáp ứng tốt hơn yêu cầu giải quyết vụ án, vụ việc của cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng.

- Mở rộng phạm vi thành lập Văn phòng giám định tư pháp, qua đó tăng cường số lượng Văn phòng giám định tư pháp được thành lập; thu hút các doanh nghiệp, tổ chức chuyên môn ngoài nhà nước có đủ điều kiện, năng lực và các cá nhân giàu kinh nghiệm, trình độ chuyên môn cao tham gia hoạt động giám định tư pháp theo trung cầu của cơ quan tiến hành tố tụng và yêu cầu của người yêu cầu giám định tư pháp.

Mục tiêu cụ thể:

- Bổ sung quy định về tiêu chuẩn bổ nhiệm giám định viên tư pháp, người giám định tư pháp theo vụ việc; bổ nhiệm giám định viên tư pháp, công nhận người giám định tư pháp theo vụ việc phải căn cứ vào nhu cầu thực tế hoạt động tố tụng trên cơ sở số liệu thống kê, thông tin dự báo nhu cầu giám định của các cơ quan tiến hành tố tụng có thẩm quyền. Bổ sung quy định mang tính nguyên tắc “người giám định tư pháp là nhà chuyên môn ở bất kỳ lĩnh vực, ngành nghề nào mà cần giám định”.

- Bổ sung nghĩa vụ của giám định viên tư pháp, người giám định tư pháp theo vụ việc trong việc tham gia bồi dưỡng, tập huấn về nghiệp vụ, kỹ năng giám định và kiến thức pháp lý cần thiết.

- Quy định cụ thể hơn trách nhiệm của bộ, cơ quan ngang bộ quản lý chuyên môn lĩnh vực giám định, UBND cấp tỉnh và Bộ Tư pháp trong việc tổ chức bồi dưỡng, tập huấn nghiệp vụ, kỹ năng giám định và kiến thức pháp lý cần thiết cho đội ngũ người giám định.

- Bổ sung quy định về đối tượng được hưởng chế độ phụ cấp trách nhiệm trong hoạt động giám định tư pháp. Quy định cụ thể hơn việc tôn vinh, khen thưởng đối với cá nhân hoàn thành tốt nhiệm vụ giám định theo hình thức khen đột xuất.

- Bổ sung các quy định nhằm khắc phục tình trạng thiếu thông tin trong quá trình bổ nhiệm giám định viên tư pháp, công nhận người giám định tư pháp theo vụ việc, quản lý đội ngũ người làm giám định tư pháp thuộc cơ quan Trung ương đóng trên địa bàn địa phương để bảo đảm đáp ứng kịp thời nhu cầu tố tụng tại địa phương.

- Kế thừa, hoàn thiện quy định tại Luật Giám định tư pháp hiện hành theo hướng mở rộng lĩnh vực được thành lập Văn phòng giám định tư pháp ở các lĩnh vực giám định mà hoạt động tố tụng và tổ chức, cá nhân trong xã hội có nhu cầu giám định; luật hóa các chính sách ưu đãi của Nhà nước trong việc thành lập Văn phòng giám định tư pháp quy định tại Nghị định số 69/2008/NĐ-CP ngày 30/5/2008 của Chính phủ về chính sách khuyến khích xã hội hóa đối với các hoạt động trong lĩnh vực giáo dục, dạy nghề, y tế, văn hóa, thể thao, môi trường (được sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 59/2014/NĐ-CP ngày 16/06/2014 của Chính phủ).

1.4. Giải pháp

1.4.1. Giải pháp 1

- Bổ sung các quy định nhằm nâng cao tiêu chuẩn bổ nhiệm giám định viên tư pháp:

+ Bổ sung tiêu chuẩn bổ nhiệm giám định viên tư pháp là đã qua bồi dưỡng nghiệp vụ giám định và kiến thức pháp lý cần thiết theo quy định của Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang bộ quản lý chuyên môn lĩnh vực giám định sau khi thống nhất ý kiến với Bộ trưởng Bộ Tư pháp.

+ Bổ sung quyền và nghĩa vụ của người giám định tư pháp trong việc tham gia bồi dưỡng hoặc tập huấn về nghiệp vụ giám định và kiến thức pháp lý cần thiết.

+ Quy định trách nhiệm của Bộ Tư pháp, bộ, cơ quan ngang bộ quản lý chuyên môn lĩnh vực giám định trong việc hướng dẫn nội dung, chương trình bồi dưỡng, các cơ sở, đơn vị thực hiện việc bồi dưỡng nghiệp vụ giám định và kiến thức pháp lý cần thiết.

- Sửa đổi quy định về hồ sơ đề nghị bổ nhiệm giám định viên tư pháp theo hướng bỏ thành phần hồ sơ “Phiếu lý lịch tư pháp” để bảo đảm cắt giảm, đơn giản hóa quy định về thủ tục hành chính.

- Sửa đổi, bổ sung các quy định nhằm tăng cường chế độ, chính sách thu hút, ưu đãi về vật chất và tinh thần đối với người giám định tư pháp:

+ Bổ sung quy định về đối tượng được hưởng chế độ phụ cấp trách nhiệm đối với người làm giám định tư pháp hưởng lương từ ngân sách nhà nước, bao gồm cả giám định viên pháp y, pháp y tâm thần, kỹ thuật hình sự (theo quy định hiện hành tại Thông tư số 02/2009/TT-BTP ngày 17/9/2009) và giám định viên tư pháp làm việc theo chế độ kiêm nhiệm. Bộ trưởng Bộ Tư pháp hướng dẫn các nội dung về mức, thời gian hưởng, cách thức chi trả và nguồn kinh phí chi trả chế độ phụ cấp trách nhiệm công việc giám định tư pháp.

+ Quy định cụ thể hơn việc tôn vinh, khen thưởng đối với cá nhân hoàn thành tốt nhiệm vụ giám định theo phương thức khen thưởng đột xuất.

- Sửa đổi, bổ sung các quy định về công nhận người giám định tư pháp theo vụ việc để áp dụng thống nhất, phù hợp với nhu cầu thực tế của hoạt động tố tụng:

+ Bổ sung quy định cụ thể về quyền, trình tự, thủ tục công nhận, hủy bỏ công nhận người giám định tư pháp theo vụ việc.

+ Sửa đổi, bổ sung một số quy định để bảo đảm thống nhất thẩm quyền bổ nhiệm của Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang bộ và Chủ tịch UBND cấp tỉnh trong việc bổ nhiệm, miễn nhiệm giám định viên tư pháp và công nhận, hủy bỏ

công nhận người giám định tư pháp theo vụ việc ở cấp trung ương và địa phương, cụ thể: (i) Sửa đổi quy định về cơ quan tham mưu, trình Chủ tịch UBND cấp tỉnh trong việc bổ nhiệm giám định viên tư pháp ở địa phương từ “*cơ quan chuyên môn của UBND cấp tỉnh*” thành “*cơ quan chuyên môn của UBND cấp tỉnh hoặc cơ quan tương đương, cơ quan chuyên môn của trung ương đóng trên địa bàn địa phương*” để bảo đảm phù hợp với thẩm quyền bổ nhiệm giám định viên tư pháp ở Trung ương và địa phương; (ii) Bổ sung quy định về cơ chế thông tin, phối hợp giữa các bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ với UBND cấp tỉnh khi bổ nhiệm, miễn nhiệm giám định viên tư pháp, công nhận, hủy bỏ việc công nhận tổ chức, người giám định tư pháp theo vụ việc thuộc cơ quan Trung ương đóng trên địa bàn địa phương để bảo đảm đáp ứng kịp thời nhu cầu tố tụng tại địa phương; (iii) Bổ sung quy định về cơ quan/đơn vị có trách nhiệm giúp UBND cấp tỉnh trong việc chủ trì, phối hợp với Sở Tư pháp trong việc bổ nhiệm, miễn nhiệm giám định viên tư pháp ở lĩnh vực thuộc thẩm quyền quản lý dọc của cơ quan chuyên môn ở cấp Trung ương.

+ Bổ sung quy định mang tính nguyên tắc việc bổ nhiệm giám định viên tư pháp, công nhận người giám định tư pháp theo vụ việc phải căn cứ vào nhu cầu thực tế của hoạt động tố tụng trên cơ sở số liệu thống kê, dự báo nhu cầu giám định của cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng trong các quy định có liên quan.

- Sửa đổi quy định về Văn phòng giám định tư pháp theo hướng: (i) Mở rộng phạm vi thành lập Văn phòng ở các lĩnh vực mà hoạt động tố tụng và tổ chức, cá nhân trong xã hội có nhu cầu giám định (ADN, tài liệu, số khung, số máy...); (ii) Sửa đổi quy định về cấp phép thành lập Văn phòng giám định tư pháp theo hướng bảo đảm việc thẩm định hồ sơ xin phép thành lập Văn phòng giám định tư pháp đối với các lĩnh vực quản lý nhà nước theo ngành dọc.

- Sửa đổi điều kiện công nhận tổ chức giám định tư pháp theo vụ việc và giao Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang bộ quy định chi tiết nội dung này.

- Luật hóa quy định tại Nghị định số 69/2008/NĐ-CP ngày 30/5/2008 của Chính phủ về chính sách khuyến khích xã hội hóa đối với các hoạt động trong lĩnh vực giáo dục, dạy nghề, y tế, văn hóa, thể thao, môi trường (được sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 59/2014/NĐ-CP ngày 16/06/2014 của Chính phủ) về việc thu hút, đãi ngộ tổ chức chuyên môn ngoài khu vực nhà nước tham gia giám định.

a) Tác động đối với hệ thống pháp luật

* Tác động tích cực:

- Giải pháp này về cơ bản không xung đột với hệ thống văn bản quy phạm pháp luật hiện nay, bởi vì việc bổ sung thêm các quy định này chỉ làm cho các quy định về người giám định tư pháp được hoàn thiện và cụ thể hóa,

thống nhất hơn giữa Trung ương và địa phương, phù hợp với quy định của pháp luật về nhiệm vụ, quyền hạn của bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ, Ủy ban nhân dân cấp tỉnh; việc đẩy mạnh xã hội hoá hoạt động giám định tư pháp trên các lĩnh vực giúp cho hoạt động giám định ngày càng minh bạch, nhanh chóng, góp phần giúp cho hoạt động tố tụng ngày một tốt hơn.

- Theo quy định tại khoản 2 Điều 101 Luật Thi đua, Khen thưởng thì “ngoài các hình thức khen thưởng được quy định tại Luật này, các cơ quan, tổ chức, cá nhân có thẩm quyền có thể thực hiện các hình thức động viên phù hợp đối với cá nhân, tập thể để kịp thời nêu gương tốt trong lao động, sản xuất, công tác và động viên phong trào thi đua, phù hợp với các nguyên tắc do Luật này quy định”. Luật Giám định tư pháp sẽ quy định cụ thể về việc tôn vinh, khen thưởng đối với cá nhân hoàn thành tốt nhiệm vụ giám định theo hình thức đột xuất và bảo đảm theo các nguyên tắc tại Luật Thi đua, Khen thưởng.

- Thực hiện Giải pháp 1 dự kiến sửa đổi 10 điều của Luật Giám định tư pháp (Điều 2, Điều 7, Điều 8, Điều 11, Điều 14, Điều 18, Điều 19, Điều 37, Điều 40, Điều 43). Bổ sung 01 điều về chế độ chính sách (luật hoá từ Thông tư số 02/2009/TT-BTP ngày 17/9/2009). Đồng thời, Nghị định số 85/2013/NĐ-CP ngày 29/7/2013 của Chính phủ quy định chi tiết và biện pháp thi hành Luật giám định tư pháp và các Thông tư quy định chi tiết những nội dung Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật giám định tư pháp của Bộ, ngành liên quan (khoảng 16 Thông tư) sẽ sửa đổi, bổ sung cho phù hợp với các quy định mới của Luật Giám định tư pháp.

- Chi phí sửa đổi, bổ sung văn bản quy phạm pháp luật có thể phát sinh. Tính toán theo định mức kinh phí xây dựng văn bản quy định tại Điều 5 Thông tư số 338/2016/TT-BTC ngày 28/12/2016 của Bộ trưởng Bộ Tài chính quy định lập dự toán, quản lý, sử dụng và quyết toán kinh phí ngân sách nhà nước bảo đảm cho công tác xây dựng văn bản quy phạm pháp luật và hoàn thiện hệ thống pháp luật (được sửa đổi, bổ sung bởi Thông tư số 42/2022/TT-BTC ngày 6/7/2022 của Bộ Tài chính) thì định mức tối đa cho các loại văn bản quy phạm pháp luật như sau:

- Đối với dự án luật ban hành mới, thay thế: tối đa 2.000 triệu đồng/dự án.
- Đối với dự thảo Nghị định của Chính phủ: 90 triệu đồng/dự thảo văn bản;
- Đối với dự thảo Thông tư: 45 triệu đồng/dự thảo.

Trên cơ sở đó, có thể dự kiến số tiền ngân sách nhà nước chi (tối đa) cho việc sửa đổi, bổ sung các văn bản quy phạm pháp luật là 2.810.000.000 đồng là khoản kinh phí khá nhỏ, không ảnh hưởng quá nhiều về ngân sách; đồng thời

so với số lượng kinh phí giảm chi cho hoạt động trung cầu, thực hiện giám định như nêu trên càng thể hiện giải pháp này rất khả thi, hiệu quả.

* Tác động tiêu cực: không có.

b) *Tác động về kinh tế - xã hội*

* Tác động tích cực:

- Tác động đối với nhà nước:

+ Bảo đảm tính thống nhất trong quá trình thực hiện nhiệm vụ quản lý nhà nước về giám định tư pháp, cụ thể là trong việc bổ nhiệm, miễn nhiệm giám định viên tư pháp, công nhận, hủy bỏ công nhận người giám định tư pháp theo vụ việc.

+ Nâng cao chất lượng hoạt động giám định tư pháp, góp phần đáp ứng tốt hơn yêu cầu giải quyết vụ án, vụ việc của cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng.

+ Tạo thuận lợi, khuyến khích cá nhân là giám định viên tư pháp nghỉ hưu hoặc thôi việc có nguyện vọng thành lập Văn phòng giám định tư pháp hoặc tiếp tục tham gia hoạt động giám định tư pháp với tư cách cá nhân. Qua đó, góp phần giảm tải việc giám định tư pháp cho cơ quan quản lý nhà nước.

+ Thể chế hóa chủ trương, chính sách của Đảng về xã hội hóa hoạt động giám định tư pháp, theo đó mục 7 phần IV Nghị quyết số 27-NQ/TW ngày 09/11/2022 Hội nghị lần thứ sáu Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII về tiếp tục xây dựng và hoàn thiện nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong giai đoạn mới có đưa ra nhiệm vụ giải pháp về “*tiếp tục hoàn thiện cơ chế huy động nguồn lực để xã hội hóa và phát triển các lĩnh vực... giám định tư pháp*”.

- Tác động đối với cá nhân, tổ chức trong xã hội:

+ Giải pháp này sẽ góp phần củng cố, phát triển đội ngũ người làm giám định tư pháp, bảo đảm việc bổ nhiệm, công nhận người giám định tư pháp căn cứ theo nhu cầu giám định của hoạt động tố tụng. Đối với việc mở rộng phạm vi thành lập Văn phòng giám định ở một số lĩnh vực mà xã hội có nhu cầu sẽ góp phần huy động được nhà chuyên môn giỏi thực hiện đáp ứng theo nhu cầu giám định của hoạt động tố tụng. Qua đó, nâng cao hiệu quả, chất lượng của hoạt động giám định tư pháp, hạn chế tình trạng thời gian giải quyết các vụ việc bị kéo dài, từ đó tiết kiệm chi phí thời gian và chi phí ngân sách nhà nước chi cho hoạt động của các cơ quan tiến hành tố tụng; đồng thời giảm chi phí liên quan đối với các nhân, tổ chức (chi phí đi lại, thu nhập bị ảnh hưởng...).

+ Để định lượng được các chi phí này cần tổng hợp rất nhiều số liệu trong hoạt động tố tụng, từ giai đoạn điều tra, truy tố và xét xử, cũng như những số liệu chi phí về giấy tờ hành chính và phải các định được về thời gian giải quyết của mỗi loại vụ việc (hình sự, dân sự, hành chính). Bộ Tư pháp thấy

rằng, để đáp ứng những nội dung trên cần thiết phải nghiên cứu một cách khoa học, chi tiết với sự tham gia tích cực của các cơ quan tiến hành tổ tụng, cơ quan quản lý nhà nước các cấp, các tổ chức giám định trong cả nước trong thời gian dài, nên chưa có điều kiện tính toán chi phí cụ thể. Tuy nhiên, ước tính tác động tích cực đối với cá nhân, tổ chức trong xã hội trong việc tiết kiệm, giảm bớt chi phí liên quan là rất rõ ràng.

* Tác động tiêu cực: Không có.

c) *Tác động về giới*: Cơ bản không có.

d) *Tác động về thủ tục hành chính*: Việc lựa chọn chính sách 01 sẽ giảm được thành phần hồ sơ bổ nhiệm giám định tư pháp (bỏ phiếu lý lịch tư pháp) là phù hợp với chủ trương của Đảng, Nhà nước về đơn giản hóa thủ tục hành chính.

1.4.2. Giải pháp 2

Sửa đổi, bổ sung một số quy định tương tự như Giải pháp 1 về bổ sung các quy định nhằm nâng cao tiêu chuẩn bổ nhiệm giám định viên tư pháp; sửa đổi hồ sơ bổ nhiệm giám định viên tư pháp theo hướng đơn giản hóa thủ tục hành chính; sửa đổi, bổ sung các quy định về thẩm quyền, trình tự, thủ tục công nhận, hủy bỏ công nhận người giám định tư pháp theo vụ việc; sửa đổi điều kiện công nhận tổ chức giám định tư pháp theo vụ việc. Riêng đối với sửa đổi phạm vi thành lập Văn phòng Giám định tư pháp và quy định về chế độ, chính sách cho người giám định tư pháp thì sửa đổi như sau:

- Mở rộng phạm vi thành lập Văn phòng giám định tư pháp ở tất cả các lĩnh vực.

- Bổ sung quy định mang tính nguyên tắc về việc người, tổ chức giám định được miễn nộp thuế thu nhập cá nhân đối với tiền bồi dưỡng hoặc thù lao giám định.

a) *Tác động đối với hệ thống pháp luật*

* Tác động tích cực:

Giải pháp này về cơ bản không xung đột với hệ thống văn bản quy phạm pháp luật hiện nay, việc bổ sung thêm các quy định này giúp tăng cường chất lượng, chế độ, chính sách người giám định tư pháp và đẩy mạnh xã hội hoá hoạt động giám định tư pháp trên tất cả các lĩnh vực giúp cho hoạt động giám định ở phía các cơ quan khu vực nhà nước được giảm tải, góp phần giải quyết nhanh chóng, kịp thời vụ án, vụ việc.

- Chi phí sửa đổi, bổ sung văn bản quy phạm pháp luật có thể phát sinh tương tự như Giải pháp 1.

* Tác động tiêu cực:

- Điều 4 Luật Thuế thu nhập cá nhân đã quy định cụ thể các trường hợp được miễn thuế thu nhập cá nhân, trong đó không có thu nhập từ tiền bồi dưỡng và thù lao giám định tư pháp.

b) Tác động về kinh tế - xã hội:

* Tác động tích cực:

Giải pháp này góp phần củng cố, phát triển đội ngũ người làm giám định tư pháp. Đối với việc mở rộng phạm vi thành lập Văn phòng giám định tất cả các lĩnh vực sẽ góp phần giảm tải việc giám định cho các cơ quan nhà nước, có thể huy động nhà chuyên môn giỏi tham gia hoạt động giám định. Qua đó, nâng cao hiệu quả, chất lượng của hoạt động giám định tư pháp, hạn chế tình trạng thời gian giải quyết các vụ việc bị kéo dài, từ đó tiết kiệm chi phí thời gian và chi phí ngân sách nhà nước chi cho hoạt động của các cơ quan tiến hành tố tụng.

* Tác động tiêu cực:

- Việc mở rộng phạm vi thành lập Văn phòng giám định tư pháp trong tất cả các lĩnh vực dẫn đến một số lĩnh vực xã hội ít có nhu cầu sẽ không thành lập được Văn phòng hoặc thành lập thì sẽ ít trung cầu, yêu cầu giám định, khó khăn trong việc duy trì hoạt động của Văn phòng.

- Mục 3 phần III Nghị quyết số 07-NQ/TW ngày 18/11/2016 của Bộ Chính trị về chủ trương, giải pháp cơ cấu lại ngân sách nhà nước, quản lý nợ công để bảo đảm nền tài chính quốc gia an toàn, bền vững có yêu cầu: *“hạn chế tối đa việc lồng ghép chính sách xã hội trong các sắc thuế và chính sách miễn, giảm, giãn thuế, bảo đảm tính trung lập của thuế, góp phần tạo môi trường đầu tư kinh doanh thuận lợi, công bằng, khuyến khích đầu tư, điều tiết thu nhập hợp lý”*.

1.5. Kiến nghị giải pháp lựa chọn

- Đề nghị lựa chọn Giải pháp 01.

- Cơ quan có thẩm quyền ban hành chính sách: Quốc hội.

2. Chính sách 02: Đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động giám định tư pháp

2.1. Vấn đề bất cập

- Một số trường hợp có tình trạng lạm dụng việc trưng cầu giám định gây khó khăn hoặc khiến cho việc giải quyết vụ án không đúng đắn; các cơ quan điều tra chưa hướng đến trưng cầu các tổ chức chuyên môn có năng lực ở ngoài khu vực nhà nước để bảo đảm sự độc lập, khách quan của việc giám định trong những trường hợp cần thiết.

- Cơ quan điều tra tập trung trung cầu về Bộ, cơ quan chuyên môn cấp Trung ương gây quá tải cho các cơ quan đó và làm kéo dài thời gian làm giám định, ảnh hưởng đến tiến độ giải quyết vụ án.

- Việc xác định nội dung cần giám định trong quyết định trung cầu trong một số trường hợp chưa bảo đảm, nội dung quyết định trung cầu giám định còn chung chung, chưa cụ thể, rõ ràng dẫn đến khó thực hiện, thậm chí có trường hợp cơ quan tổ tụng còn nêu yêu cầu mang tính pháp lý, vượt quá phạm vi chuyên môn, không phù hợp với tính chất đặc thù của hoạt động giám định tư pháp. Quyết định trung cầu không xác định rõ thời gian hoặc đặt mức thời hạn không khả thi.

- Một số trường hợp bên trung cầu chậm cung cấp hồ sơ, tài liệu cho tổ chức, cá nhân giám định hoặc cung cấp không đầy đủ, kịp thời các tài liệu, thông tin cần thiết cho việc thực hiện giám định nên mất nhiều thời gian cho việc bổ sung làm ảnh hưởng đến thời hạn làm giám định; hoặc tài liệu không có giá trị phục vụ kết luận giám định sau khi đã đề nghị người trung cầu bổ sung, làm rõ nhưng không được đáp ứng dẫn đến bị từ chối giám định².

- Chưa quy định rõ việc thực hiện giám định theo trung cầu của cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng của các tổ chức giám định tư pháp công lập, cơ quan, đơn vị nhà nước là thực hiện nhiệm vụ chuyên môn, công vụ.

- Chi phí giám định không được lập dự toán riêng với kinh phí điều tra, trong khi chi phí phục vụ giám định thường rất lớn, nhất là trên các lĩnh vực giám định xây dựng, giám định sự cố kỹ thuật... nên kinh phí để chi trả cho chi phí giám định chưa phù hợp và đáp ứng yêu cầu của thực tiễn. Mặc dù Bộ Tài chính đảm bảo nguồn kinh phí cho chi trả giám định, tuy nhiên, nguồn kinh phí bảo đảm chi trả chi phí giám định tư pháp của các cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng, nhất là các cơ quan điều tra trong công an nhân dân còn thiếu, chưa được bảo đảm, chưa được hướng dẫn dự toán, cấp phát đầy đủ, gây khó khăn cho chính việc trung cầu, thực hiện giám định.

- Về chi trả chi phí giám định: Trừ lĩnh vực pháp y tâm thần, pháp y thì hầu hết chi phí giám định ở các lĩnh vực khác chưa được cơ quan trung cầu chi trả đầy đủ, kịp thời.

- Chưa phân định rõ cơ chế tài chính, cấp phát kinh phí bảo đảm thực hiện giám định cho các cơ quan, đơn vị nhà nước và chi trả chi phí giám định cho tổ chức ngoài khu vực nhà nước.

2.2. Nguyên nhân bất cập từ quy định pháp luật

- Thiếu quy định cụ thể, chặt chẽ trong việc trung cầu, thực hiện giám

² Quyết định trung cầu giám định số 848CSK1(14) ngày 27/12/2021 của Cơ quan CSĐT Công an tỉnh Bình Dương trung cầu Ngân hàng Nhà nước giám định quy trình thực hiện giao dịch của Ngân hàng Thương mại cổ phần ngoại thương Việt Nam, Chi nhánh Đông Bình Dương không cung cấp đầy đủ hồ sơ tài liệu cần thiết để Tổ giám định của Ngân hàng Nhà nước kết luận sau khi đã đề nghị CQCSĐT Công an tỉnh Bình Dương cung cấp bổ sung nhưng không đáp ứng nên đã từ chối giám định.

định tư pháp và phân cấp trong quá trình tiếp nhận, thực hiện giám định.

- Chưa có sự phối hợp, thông tin kịp thời, thông suốt giữa cơ quan thực hiện và cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng.

- Chưa xác định rõ nguyên tắc phân định phạm vi, ranh giới giữa các ngành, lĩnh vực chuyên môn chuyên môn để khắc phục tình trạng đùn đẩy, né tránh việc thực hiện giám định giữa các ngành, các cấp.

- Quy định về thời hạn giám định chưa thực sự phù hợp, một số vụ việc giám định do thời gian thực hiện quá lâu gây ảnh hưởng tới tiến độ giải quyết vụ án, vụ việc.

- Thiếu cơ chế cụ thể và biện pháp mạnh bảo đảm thực hiện thông tin, phối hợp kịp thời, có hiệu quả trong cộng đồng các cơ quan, tổ chức hữu quan, nhất là cơ quan trung cầu với tổ chức được trung cầu, thực hiện giám định và giữa các cơ quan tiến hành tố tụng với các cơ quan quản lý nhà nước về giám định tư pháp, giữa các cơ quan quản lý chuyên môn lĩnh vực giám định (Bộ, Sở chuyên môn) với cơ quan quản lý chung (Bộ Tư pháp, Sở Tư pháp) dẫn đến việc nắm bắt, có phương án xử lý dứt điểm các vướng mắc, khó khăn trong tổ chức, hoạt động, quản lý giám định tư pháp chưa kịp thời và hiệu quả.

- Chưa xác định rõ nguyên tắc việc thực hiện giám định theo trung cầu của cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng của các tổ chức giám định tư pháp công lập, cơ quan, đơn vị nhà nước là thực hiện nhiệm vụ chuyên môn, công vụ.

- Chế định chi phí giám định tư pháp không phù hợp với thực tế, thiếu cụ thể nên gây khó khăn cho hoạt động giám định tư pháp.

- Chưa phân định rõ cơ chế tài chính, cấp phát kinh phí bảo đảm thực hiện giám định cho các cơ quan, đơn vị nhà nước và chi trả chi phí giám định cho tổ chức ngoài khu vực nhà nước.

2.3. Mục tiêu giải quyết vấn đề

Mục tiêu tổng quát:

- Khắc phục những tồn tại, hạn chế, bất cập hiện nay trong việc trung cầu giám định; phân cấp tiếp nhận và thực hiện giám định giữa các cấp, các ngành; tăng cường và phát huy hơn nữa vai trò, trách nhiệm của các bộ, ngành quản lý chuyên môn lĩnh vực giám định, chính quyền địa phương và các cơ quan tiến hành tố tụng đối với công tác giám định tư pháp; xác lập cơ chế thông tin kịp thời, phối hợp hiệu quả trong hoạt động, quản lý giám định tư pháp.

- Thể chế hóa đầy đủ các chủ trương chính sách của Đảng về việc bảo đảm kinh phí và các điều kiện cần thiết cho việc thực hiện giám định và khắc phục một số hạn chế của Luật hiện hành, đáp ứng yêu cầu thực tế.

Mục tiêu cụ thể:

- Quy định cụ thể, chặt chẽ hơn việc trung cầu, thực hiện giám định tư pháp.

- Bổ sung quy định về việc phân cấp tiếp nhận và thực hiện giám định giữa cấp Trung ương và địa phương cũng như xác định rõ nguyên tắc phân định phạm vi, ranh giới giữa các ngành, lĩnh vực chuyên môn chuyên môn để khắc phục tình trạng chưa phù hợp việc thực hiện giám định giữa các ngành, các cấp.

- Sửa đổi, bổ sung quy định về thời hạn giám định đảm bảo đáp ứng tốt hơn yêu cầu của hoạt động tố tụng.

- Bổ sung quy định thực hiện giám định theo trung cầu của cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng của các tổ chức giám định tư pháp công lập, cơ quan, đơn vị nhà nước là thực hiện nhiệm vụ chuyên môn, công vụ.

- Bổ sung quy định để phân định rõ cơ chế tài chính, cấp phát kinh phí bảo đảm thực hiện giám định cho các cơ quan, đơn vị nhà nước và chi trả chi phí giám định cho tổ chức ngoài khu vực nhà nước.

- Bổ sung quy định mang tính nguyên tắc: bộ, cơ quan ngang bộ quản lý chuyên môn lĩnh vực giám định ban hành định mức chỉ tiêu kinh tế - kỹ thuật, chi phí giám định, làm cơ sở cho việc tính, thu chi phí giám định của các tổ chức công lập và các tổ chức, đơn vị khác trong tố tụng dân sự, hành chính (giá dịch vụ do nhà nước quản lý) do người trung cầu, yêu cầu giám định chi trả.

- Bổ sung quy định để xác định rõ cơ chế quản lý, sử dụng chi phí giám định thu được của tổ chức giám định tư pháp công lập hoặc cơ quan, đơn vị nhà nước khác (mà do ngân sách nhà nước bảo đảm kinh phí hoạt động) và trách nhiệm của Bộ Tài chính quy định chế độ quản lý, sử dụng chi phí giám định của tổ chức giám định tư pháp công lập hoặc cơ quan, đơn vị nhà nước khác (mà do ngân sách nhà nước bảo đảm kinh phí hoạt động).

2.4. Giải pháp

2.4.2. Giải pháp 1

- Sửa đổi, bổ sung các quy định bảo đảm cụ thể, chặt chẽ về trung cầu giám định:

+ Bổ sung quy định chỉ trung cầu giám định đối với các trường hợp bắt buộc theo quy định hoặc trong trường hợp chưa có đủ chứng cứ để chứng minh hành vi phạm tội, tính chất, mức độ thiệt hại do hành vi phạm tội gây ra.

+ Sửa đổi quy định về nội dung trung cầu giám định phải cụ thể, chỉ nêu yêu cầu mang tính chuyên môn ở lĩnh vực hoặc chuyên ngành cần giám định, không nêu yêu cầu mang tính pháp lý thuộc trách nhiệm của cơ quan, người có thẩm quyền tiến hành tố tụng.

+ Bổ sung nghĩa vụ thông báo về việc không sử dụng kết luận giám định để giải quyết vụ việc, vụ án và nêu rõ lý do cho tổ chức, người thực hiện giám định biết.

+ Quy định cụ thể, chặt chẽ, rõ ràng về thành phần hồ sơ trung cầu; cách thức giao nhận; biên bản giao nhận; trách nhiệm quản lý đối tượng giám định trong trường hợp đặc thù khi trung cầu giám định.

- Sửa đổi, bổ sung các quy định về tiếp nhận, thực hiện giám định:

+ Bổ sung quy định về phân cấp tiếp nhận và thực hiện giám định giữa cấp Trung ương và địa phương, theo hướng: (i) Tổ chức giám định tư pháp, tổ chức chuyên môn, người giám định tư pháp thuộc UBND cấp tỉnh quản lý có trách nhiệm tiếp nhận và thực hiện giám định do cơ quan, người có thẩm quyền tiến hành tố tụng ở cấp huyện, cấp tỉnh và cấp trung ương trung cầu; (ii) Tổ chức giám định, tổ chức chuyên môn, người giám định tư pháp thuộc bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ có trách nhiệm tiếp nhận và thực hiện giám định do cơ quan, người có thẩm quyền tiến hành tố tụng cấp trung ương trung cầu và các việc giám định phức tạp do cơ quan, người có thẩm quyền tiến hành tố tụng ở cấp huyện, cấp tỉnh trung cầu; (iii) Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang bộ hướng dẫn chi tiết việc tiếp nhận trung cầu giám định ở lĩnh vực thuộc thẩm quyền quản lý.

+ Bổ sung, xác định rõ nguyên tắc phân định phạm vi, ranh giới tiếp nhận, thực hiện giám định giữa các ngành, lĩnh vực có chuyên môn giao thoa.

+ Sửa đổi quy định về thời hạn giám định theo hướng giảm thời hạn giám định tối đa.

+ Bổ sung trách nhiệm của Thủ trưởng cơ quan, đơn vị, tổ chức được trung cầu, thực hiện giám định phải xem xét, có quan điểm chuyên môn trong trường hợp có ý kiến, kết luận giám định khác nhau giữa những người giám định do mình phân công hoặc cử.

- Sửa đổi quy định thực hiện giám định theo trung cầu của cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng của các tổ chức giám định tư pháp công lập, cơ quan, đơn vị nhà nước là thực hiện nhiệm vụ chuyên môn, công vụ.

- Sửa đổi quy định cơ chế tài chính, cấp phát kinh phí cho hoạt động giám định theo hướng:

+ Đối với cơ quan, đơn vị nhà nước thực hiện giám định thì được ngân sách nhà nước cấp theo nguồn kinh phí không thường xuyên cho các cơ quan, đơn vị đó. Quy định Bộ Tài chính hướng dẫn cụ thể việc dự toán, cấp phát và thanh toán chi phí thực hiện giám định của các cơ quan, đơn vị do ngân sách nhà nước bảo đảm kinh phí hoạt động.

+ Đối với tổ chức, cá nhân thực giám định ngoài khu vực nhà nước thì được chi trả chi phí giám định tư pháp.

- Bổ sung các quy định mang tính nguyên tắc về chi phí giám định tư pháp:

+ Chi phí thực hiện giám định phục vụ hoạt động tố tụng dân sự, hành chính do các tổ chức giám định tư pháp công lập và các cơ quan, đơn vị nhà nước khác thực hiện là theo cơ chế cung cấp dịch vụ chuyên môn, có mức giá do nhà nước nhà nước.

+ Bộ, cơ quan ngang bộ quản lý chuyên môn lĩnh vực giám định ban hành định mức chỉ tiêu kinh tế - kỹ thuật, chi phí giám định, làm cơ sở cho việc tính, thu chi phí giám định của các tổ chức công lập và các tổ chức, đơn vị khác trong tố tụng dân sự, hành chính do người trung cầu, yêu cầu giám định chi trả.

+ Bộ Tài chính quy định chế độ quản lý, sử dụng chi phí giám định của tổ chức giám định tư pháp công lập hoặc cơ quan, đơn vị nhà nước khác.

a) Tác động đối với hệ thống pháp luật

* Tác động tích cực:

- Giải pháp này về cơ bản không xung đột với hệ thống văn bản quy phạm pháp luật hiện nay, cụ thể:

+ Điều 205 Bộ luật Tố tụng hình sự quy định: “Khi thuộc một trong các trường hợp quy định tại Điều 206 của Bộ luật này hoặc khi xét thấy cần thiết thì cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng ra quyết định trung cầu giám định”. Để bảo đảm việc trung cầu giám định được chính xác, thiết thực với nhu cầu giải quyết vụ án, vụ việc thì Luật Giám định tư pháp sẽ quy định các trường hợp cần trung cầu giám định ngoài phạm vi đã quy định tại Điều 206 Bộ luật Tố tụng hình sự.

+ Pháp lệnh số 02/2012/UBTVQH13 ngày 28/03/2012 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội về chi phí giám định, định giá; chi phí cho người làm chứng, người phiên dịch trong tố tụng mới chỉ có các quy định chung về chi phí giám định tư pháp. Luật Giám định tư pháp sẽ sửa đổi, bổ sung cụ thể về chi phí giám định tư pháp nhằm tháo gỡ những khó khăn của thực tế liên quan đến chi phí giám định, mà chưa được quy định tại Pháp lệnh này, cụ thể là: quy định rõ hơn tính chất của chi phí thực hiện giám định cho phù hợp, tương thích với cơ chế tài chính của từng loại hình cơ quan, tổ chức thực hiện giám định và nguyên tắc chi ngân sách của cơ quan trung cầu theo Luật Ngân sách nhà nước; bổ sung quy định bộ, cơ quan ngang bộ quản lý chuyên môn lĩnh vực giám định ban hành định mức chỉ tiêu kinh tế - kỹ thuật, chi phí giám định, làm cơ sở cho việc tính, thu chi phí giám định của các tổ chức công lập và các tổ chức, đơn vị khác trong tố tụng dân sự, hành chính do người trung cầu, yêu cầu giám định chi trả...

- Thực hiện Giải pháp 1 dự kiến sửa đổi 07 điều của Luật Giám định tư pháp (Điều 25, Điều 26a, Điều 27, Điều 28, Điều 31, Điều 32, Điều 36); sửa đổi từ Chương VI về Chi phí giám định tư pháp, chế độ, chính sách trong hoạt

động giám định tư pháp của Luật hiện hành. Đồng thời, Nghị định số 85/2013/NĐ-CP ngày 29/7/2013 của Chính phủ quy định chi tiết và biện pháp thi hành Luật giám định tư pháp.

- Chi phí sửa đổi, bổ sung văn bản quy phạm pháp luật: không phát sinh chi phí.

* Tác động tiêu cực: không có.

b) Tác động về kinh tế - xã hội:

* Tác động tích cực:

- Thể chế hóa đầy đủ các chủ trương chính sách của Đảng đối với việc trung cầu giám định tư pháp và khắc phục tình trạng lạm dụng việc trung cầu giám định hoặc trung cầu không đúng, không trúng, đồng thời nâng cao trách nhiệm của số cơ quan trung cầu giám định³.

- Thể chế hóa chỉ đạo của Đảng về việc hoàn thiện các quy định về phân cấp trong tiếp nhận trung cầu và thực hiện giám định ở cấp Trung ương và cấp tỉnh để khắc phục tình trạng đùn đẩy, né tránh trong tiếp nhận và thực hiện giám định ở nhiều địa phương và bộ, ngành chủ quản⁴.

- Nâng cao chất lượng hoạt động giám định tư pháp, góp phần quy định cụ thể, chặt chẽ hơn việc trung cầu, thực hiện giám định, thời hạn giám định nhằm đáp ứng tốt hơn yêu cầu giải quyết vụ án, vụ việc của cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng.

- Thể chế hóa đầy đủ các chủ trương chính sách của Đảng về việc bảo đảm kinh phí và các điều kiện cần thiết cho việc thực hiện giám định⁵ và khắc phục một số hạn chế của Luật hiện hành, đáp ứng yêu cầu thực tế.

- Bảo đảm kinh phí, trang thiết bị, phương tiện và các điều kiện cần thiết khác của các cơ quan, đơn vị nhà nước và tạo cơ sở pháp lý đồng bộ, bảo đảm biện pháp thực hiện nhiệm vụ giám định của các cơ quan, đơn vị nhà nước trên thực tế trong sự tương thích với quy định có liên quan của Luật Ngân sách nhà nước. Giải pháp này góp phần phân định rõ cơ chế tài chính cấp cho các tổ chức thực hiện giám định, giảm thiểu thủ tục hành chính cho công tác thanh quyết toán, động viên, khuyến khích các tổ chức, cá nhân trong và ngoài nhà nước thực hiện

³ Theo chỉ đạo tại kết luận của đồng chí Thường trực Ban Bí thư, Phó Trưởng Ban Chỉ đạo tại Hội nghị về công tác giám định, định giá tài sản đối với các vụ án, vụ việc thuộc diện Ban Chỉ đạo theo dõi, chỉ đạo ngày 18/01/2022.

⁴ Mục 3.4 Công văn số 4056-CV/BNCTW ngày 04/5/2023 của Ban Nội chính Trung ương về việc thực hiện Thông báo kết luận của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực tại Phiên họp thứ 23 của Ban Chỉ đạo.

⁵ Mục 3.4 TB số 154-TB/BNCTW: nghiên cứu, xây dựng cơ chế, chính sách bảo đảm kinh phí, trang thiết bị, phương tiện và các điều kiện cần thiết khác phục vụ việc thực hiện giám định...

giám định.

- Pháp lệnh số 02/2012/UBTVQH13 ngày 28/03/2012 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội có quy định về chi phí giám định tư pháp, nhưng chưa bảo đảm quy định cụ thể, đầy đủ. Do đó, việc sửa đổi chi phí giám định tư pháp tại Luật Giám định tư pháp sẽ khắc phục khoảng trống pháp lý hiện nay về vấn đề này và tạo cơ sở pháp lý để các bộ, cơ quan ngang bộ quản lý chuyên môn lĩnh vực giám định ban hành định mức chi tiêu kinh tế - kỹ thuật, chi phí giám định cũng như giải quyết các vướng mắc, khó khăn trên thực tế trong hoạt động giám định tư pháp tồn tại nhiều năm nay.

- Việc ban hành chế độ quản lý, sử dụng chi phí giám định của tổ chức giám định tư pháp công lập hoặc cơ quan, đơn vị nhà nước khác (mà do ngân sách nhà nước bảo đảm kinh phí hoạt động) sẽ giúp cho nhà nước kiểm soát tốt hơn chi phí trên và cũng giúp các tổ chức giám định sử dụng kinh phí đúng mục đích theo quy định của pháp luật.

* Tác động tiêu cực: Không có.

c) *Tác động về giới: không có*

d) *Tác động về thủ tục hành chính: không làm phát sinh thêm thủ tục hành chính.*

2.4.2. Giải pháp 2

- Sửa đổi, bổ sung một số quy định về trung cầu, tiếp nhận, thực hiện giám định với các nội dung tương tự như Giải pháp 1;

- Cơ bản giữ nguyên như hiện nay, chỉ sửa đổi quy định về bộ, cơ quan ngang bộ quản lý chuyên môn lĩnh vực giám định ban hành định mức chi tiêu kinh tế - kỹ thuật, chi phí giám định, làm cơ sở cho việc tính, thu chi phí giám định của các tổ chức công lập và các tổ chức, đơn vị khác trong tổ tụng dân sự, hành chính do người trung cầu, yêu cầu giám định chi trả.

a) *Tác động đối với hệ thống pháp luật*

* Tác động tích cực:

- Giải pháp này về cơ bản không xung đột với hệ thống văn bản quy phạm pháp luật hiện nay.

- Chi phí sửa đổi, bổ sung văn bản quy phạm pháp luật: không phát sinh chi phí.

* Tác động tiêu cực:

- Việc lựa chọn giải pháp này chỉ khắc phục được một phần nhỏ những tồn tại, hạn chế trong trung cầu, tiếp nhận thực hiện giám định, bảo đảm kinh phí thực hiện giám định và chi phí giám định tư pháp tại Luật Giám định tư pháp.

b) Tác động về kinh tế - xã hội:

** Tác động tích cực:*

- Nâng cao chất lượng hoạt động giám định tư pháp, góp phần quy định cụ thể, chặt chẽ hơn việc trung cầu, thực hiện giám định, thời hạn giám định nhằm đáp ứng tốt hơn yêu cầu giải quyết vụ án, vụ việc của cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng.

- Khắc phục một phần khoảng trống pháp lý hiện nay về chi phí giám định tư pháp và tạo cơ sở pháp lý để các bộ, cơ quan ngang bộ quản lý chuyên môn lĩnh vực giám định ban hành định mức chi tiêu kinh tế - kỹ thuật, chi phí giám định cũng như giải quyết các vướng mắc, khó khăn trên thực tế trong hoạt động giám định tư pháp tồn tại nhiều năm nay.

** Tác động tiêu cực:*

- Việc thiếu quy định về phân cấp dẫn đến tình trạng ùn đầy, né tránh trong tiếp nhận và thực hiện giám định ở nhiều địa phương và bộ, ngành chủ quản. Nhiều cơ quan điều tra tập trung trung cầu về Bộ, cơ quan chuyên môn cấp Trung ương gây quá tải cho các cơ quan đó và làm kéo dài thời gian làm giám định, ảnh hưởng đến tiến độ giải quyết vụ án.

- Khó khăn về chi phí giám định tư pháp chưa được khắc phục toàn diện, còn thiếu quy định việc chi phí thực hiện giám định phục vụ hoạt động tố tụng dân sự, hành chính do các tổ chức giám định tư pháp công lập và các cơ quan, đơn vị nhà nước khác thực hiện là theo cơ chế cung cấp dịch vụ chuyên môn, có mức giá do nhà nước nhà nước. Do đó, không huy động được tối đa nguồn lực, đầu tư cho các tổ chức giám định công lập cũng như các cơ quan, đơn vị có chuyên môn.

- Việc chưa xác định rõ nguyên tắc việc thực hiện giám định theo trung cầu của cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng của các tổ chức giám định tư pháp công lập, cơ quan, đơn vị nhà nước là thực hiện nhiệm vụ chuyên môn, công vụ gây cản trở cho hoạt động giám định, tình trạng né tránh, ùn đầy, kết luận giám định chung chung.

- Việc duy trì cơ chế tài chính, cấp phát kinh phí như hiện nay chưa bảo đảm thực hiện giám định cho các cơ quan, đơn vị nhà nước và chi trả chi phí giám định cho tổ chức ngoài khu vực nhà nước.

c) Tác động về giới: không có

d) Tác động về thủ tục hành chính: không làm phát sinh thêm thủ tục hành chính.

2.5. Kiến nghị giải pháp lựa chọn

- Đề nghị lựa chọn Giải pháp 01.

- Cơ quan có thẩm quyền ban hành chính sách: Quốc hội.

3. Chính sách 03: Nâng cao trách nhiệm của các cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng, bộ, ngành quản lý chuyên môn và địa phương nhằm tăng cường hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về giám định tư pháp.

3.1. Vấn đề bất cập

- Còn tồn tại tình trạng một số bộ, ngành, địa phương chưa thực sự quan tâm chăm lo đến tổ chức, hoạt động giám định tư pháp ở lĩnh vực thuộc thẩm quyền quản lý.

- Chưa tổ chức tập huấn kiến thức pháp lý cho đội ngũ người làm giám định hoặc nếu có thì chưa thường xuyên, nội dung, chương trình chưa bảo đảm chất lượng, hiệu quả của việc đào tạo hoặc tập huấn; Công tác kiểm tra, thanh tra chưa được chú trọng;

- Chưa có sự chủ động phối hợp giữa một số bộ, ngành chuyên môn có nội dung chuyên môn gần, giao thoa với nhau trong việc tiếp nhận và thực hiện giám định...Do đó, việc thực hiện nhiệm vụ của các cơ quan quản lý nhà nước đang gặp rất nhiều khó khăn do thiếu thông tin, căn cứ thực tế cho việc chăm lo tổ chức, hoạt động giám định tư pháp và giải quyết các vướng mắc, khó khăn phát sinh trên thực tế.

3.2. Nguyên nhân bất cập từ quy định pháp luật

- Nhận thức của một số bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan tiến hành tố tụng cấp Trung ương và Ủy ban nhân dân cấp tỉnh, đặc biệt là của người đứng đầu các cơ quan này chưa đầy đủ, toàn diện về vị trí, vai trò, tầm quan trọng của công tác giám định tư pháp đối với hoạt động tố tụng cũng như ý thức trách nhiệm của cơ quan, ngành mình đối với công tác giám định tư pháp.

- Sự quan tâm lãnh đạo của một số bộ, ngành, địa phương đối với tổ chức và hoạt động giám định tư pháp còn chưa đồng đều, còn thiếu chủ động. Công tác quản lý nhà nước tại một số bộ, ngành, địa phương chưa được quan tâm đúng mức.

- Công tác tổ chức thực hiện các nghĩa vụ, trách nhiệm về giám định tư pháp của các cơ quan tiến hành tố tụng còn nhiều tồn tại, hạn chế; vai trò, trách nhiệm của người đứng đầu các cơ quan, các ngành này trong việc chỉ đạo, triển khai thực hiện chưa được đề cao, thiếu tính chủ động, thiếu kiểm tra, giám sát dẫn đến nhiều nội dung, nhiệm vụ được giao vẫn chưa được thực hiện

3.3. Mục tiêu giải quyết vấn đề

Mục tiêu tổng quát: Thể chế hóa chỉ đạo của Đảng và khắc phục một số hạn chế của Luật hiện hành cũng như đáp ứng yêu cầu thực tế. Việc sửa đổi tập trung vào một số nội dung cụ thể về nhiệm vụ, quyền hạn của các cơ quan quản

lý giám định tư pháp và các cơ quan tiến hành tố tụng đối với công tác giám định tư pháp.

Mục tiêu cụ thể:

- Quy định cụ thể, rõ hơn một số nhiệm vụ, quyền hạn của các bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ đối với công tác giám định tư pháp.
- Quy định rõ hơn, đầy đủ, cụ thể trách nhiệm của của các cơ quan tiến hành tố tụng đối với công tác giám định tư pháp.
- Tăng cường cơ chế thông tin, phối hợp liên ngành tại cấp Trung ương và cấp tỉnh trong việc theo dõi, đôn đốc, hướng dẫn, kiểm tra, giải quyết các vướng mắc, khó khăn trong công tác giám định tư pháp
- Thiết lập cơ chế và thực hiện xử lý kỷ luật công vụ⁶ hoặc xử lý vi phạm hành chính trong hoạt động giám định

3.4. Giải pháp

3.4.1. Giải pháp 1

- Bổ sung quy định về nhiệm vụ, quyền hạn của Bộ Tư pháp trong việc hướng dẫn về nội dung, chương trình, cơ sở đào tạo thực hiện việc bồi dưỡng kiến thức pháp lý cần thiết (là tiêu chuẩn để bổ nhiệm giám định viên tư pháp).

- Sửa đổi, quy định cụ thể hơn về trách nhiệm các bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ trong việc **hàng năm**, chủ trì, phối hợp với Bộ Tư pháp tổ chức bồi dưỡng hoặc tập huấn nghiệp vụ giám định, kiến thức pháp lý, định kỳ cập nhật thông tin, kiến thức mới cho đội ngũ người làm giám định tư pháp và kiểm tra, thanh tra, khen thưởng trong công tác giám định tư pháp. Bổ sung quy định về trách nhiệm của các bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ trong việc hàng năm xử lý kỷ luật (nếu có) trong công tác giám định tư pháp.

- Sửa đổi, quy định cụ thể hơn về trách nhiệm của Ủy ban nhân dân cấp tỉnh trong việc **hàng năm**, tổ chức tập huấn kiến thức pháp lý, định kỳ cập nhật thông tin, kiến thức mới cho đội ngũ người giám định ở địa phương và kiểm tra, thanh tra, khen thưởng trong tổ chức, hoạt động giám định tư pháp ở địa phương. Bổ sung quy định về trách nhiệm của UBND cấp tỉnh trong việc hàng năm xử lý kỷ luật (nếu có) trong tổ chức, hoạt động giám định tư pháp ở địa phương.

- Sửa đổi, quy định cụ thể hơn trách nhiệm của các cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng cấp Trung ương trong việc thống kê về giám định tư pháp theo hướng: (i) Viện kiểm sát nhân dân tối cao chủ trì, phối hợp với Bộ Công an, Tòa án nhân dân tối cao, Bộ Quốc phòng, Bộ Tư pháp ban hành chi

⁶ Khiển trách, cảnh cáo, giáng chức, cách chức và buộc thôi...

tiêu và tổ chức thực hiện thông kê về giám định tư pháp trong tố tụng hình sự gắn với thông kê tội phạm hình sự; Tòa án nhân dân tối cao chủ trì, phối hợp với Bộ Tư pháp trong ban hành chỉ tiêu và thực hiện thông kê giám định tư pháp trong tố tụng dân sự, hành chính; (ii) Hằng năm, báo cáo Quốc hội về tình hình hình trung cầu, đánh giá, sử dụng kết luận giám định trong hoạt động tố tụng thuộc thẩm quyền quản lý, đồng thời gửi Bộ Tư pháp, bộ, ngành có liên quan để phục vụ quản lý nhà nước về giám định tư pháp; (iii) Quy định cụ thể trách nhiệm các cơ quan tiến hành tố tụng ở địa phương thực hiện việc thông kê về giám định tư pháp trong tố tụng hình sự, dân sự, hành chính, báo cáo cấp có thẩm quyền và gửi Sở Tư pháp, cơ quan có liên quan phục vụ quản lý nhà nước về giám định tư pháp ở địa phương.

- Sửa đổi, bổ sung trách nhiệm của Bộ Công an, Bộ Quốc phòng, Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Tòa án nhân dân tối cao chủ trì, phối hợp với Bộ Tư pháp và cơ quan có liên quan trong việc **hàng năm** tiến hành kiểm tra tình hình thực hiện trách nhiệm của các cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng đối với công tác giám định tư pháp và tổ chức bồi dưỡng, tập huấn về kiến thức, kỹ năng trung cầu, đánh giá, sử dụng kết luận giám định tư pháp cho đội ngũ người có thẩm quyền tiến hành tố tụng thuộc thẩm quyền quản lý.

- Bổ sung quy định về thiết lập cơ chế thông tin, phối hợp liên ngành giữa Bộ Tư pháp và các bộ quản lý lĩnh vực giám định và các cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng cấp Trung ương để thường xuyên thông tin, phối hợp về tình hình tổ chức, hoạt động giám định tư pháp và xử lý các vấn đề phát sinh.

- Bổ sung quy định xử lý kỷ luật công vụ đối với các công chức, viên chức, sĩ quan công an, quân đội có vi phạm trong trung cầu giám định (trung cầu không đúng, lạm dụng việc trung cầu...), thực hiện giám định (chậm trễ, kéo dài việc thực hiện giám định; hoặc kết luận giám định không bảo đảm chất lượng giám định...); xử lý vi phạm hành chính đối với người, tổ chức làm giám định vi phạm quy định của pháp luật về xử phạt hành chính trong hoạt động giám định hoặc người cản trở, can thiệp việc giám định.

a) Tác động đối với hệ thống pháp luật

- Giải pháp này về cơ bản không xung đột với hệ thống văn bản quy phạm pháp luật hiện nay.

- Thực hiện giải pháp này dự kiến sửa đổi 05 Điều (Điều 40, Điều 41, Điều 42, Điều 43, Điều 44) của Luật Giám định tư pháp, bổ sung mới 01 điều về xử lý kỷ luật đối với cán bộ, công chức trong trung cầu và hoạt động giám định các quy định hoặc xử phạt vi phạm hành chính đối với tổ chức thực hiện giám định ngoài khu vực nhà nước; sửa đổi, bổ sung Nghị định về giám định tư pháp (nếu có quy định liên quan).

- Chi phí sửa đổi, bổ sung văn bản quy phạm pháp luật: không phát sinh chi phí.

* Tác động tiêu cực: không có.

a) *Tác động về kinh tế - xã hội*

* Tác động tích cực:

- Giải pháp này góp phần tăng cường và phát huy hơn nữa vai trò, trách nhiệm của các bộ, ngành quản lý chuyên môn lĩnh vực giám định, chính quyền địa phương và các cơ quan tiền hành tố tụng đối với công tác giám định tư pháp; xác lập cơ chế thông tin kịp thời, phối hợp hiệu quả trong hoạt động, quản lý giám định tư pháp.

- Việc bổ sung quy định về xử lý kỷ luật công vụ sẽ giúp cho người giám định tư pháp thực hiện nhiệm vụ nghiêm túc, khách quan, theo đúng quy định pháp luật.

* Tác động tiêu cực: Không có.

c) *Tác động về giới: không có*

d) *Tác động về thủ tục hành chính: không làm phát sinh thêm thủ tục hành chính.*

3.4.1. Giải pháp 2

- Sửa đổi quy định về nhiệm vụ, quyền hạn của Bộ Tư pháp trong việc:

(i) Tham gia, cho ý kiến đối với dự thảo văn bản hướng dẫn, quy định về giám định tư pháp do các bộ, cơ quan ngang bộ, Tòa án nhân dân tối cao, Viện kiểm sát nhân dân tối cao chủ trì, xây dựng, trình cơ quan nhà nước có thẩm quyền ban hành hoặc ban hành theo thẩm quyền; (ii) hằng năm, chủ trì hoặc phối hợp với các bộ, ngành, địa phương tổ chức bồi dưỡng kiến thức pháp lý cho người giám định tư pháp và người có thẩm quyền tiến hành tố tụng.

- Sửa đổi trách nhiệm của Bộ Công an, Bộ Quốc phòng, Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Tòa án nhân dân tối cao trong việc hằng năm tổ chức bồi dưỡng, tập huấn về kiến thức, kỹ năng trung cầu, đánh giá, sử dụng kết luận giám định tư pháp cho đội ngũ người có thẩm quyền tiến hành tố tụng thuộc thẩm quyền quản lý.

- Bổ sung quy định xử lý kỷ luật công vụ đối với các công chức, viên chức, sĩ quan công an, quân đội có vi phạm trong trung cầu giám định (trung cầu không đúng, lạm dụng việc trung cầu...), thực hiện giám định (chậm trễ, kéo dài việc thực hiện giám định; hoặc kết luận giám định không bảo đảm chất lượng giám định...); xử lý vi phạm hành chính đối với người, tổ chức làm giám định vi phạm quy định của pháp luật về xử phạt hành chính trong hoạt động giám định hoặc người cản trở, can thiệp việc giám định.

a) Tác động đối với hệ thống pháp luật

- Giải pháp này về cơ bản không xung đột với hệ thống văn bản quy phạm pháp luật hiện nay.

- Thực hiện giải pháp này dự kiến sửa đổi 03 Điều (Điều 40, Điều 42, Điều 44) của Luật Giám định tư pháp, bổ sung mới 01 điều về xử lý kỷ luật đối với cán bộ, công chức trong trung cầu và hoạt động giám định các quy định hoặc xử phạt vi phạm hành chính đối với tổ chức thực hiện giám định ngoài khu vực nhà nước; sửa đổi, bổ sung Nghị định về giám định tư pháp (nếu có quy định liên quan).

- Chi phí sửa đổi, bổ sung văn bản quy phạm pháp luật: không phát sinh chi phí.

** Tác động tiêu cực:*

- Pháp luật về giám định tư pháp chưa quy định chặt chẽ để tăng cường trách nhiệm của các bộ, ngành, địa phương, cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng đối với hoạt động giám định tư pháp.

- Việc quy định Bộ Tư pháp có trách nhiệm tham gia, cho ý kiến đối với dự thảo văn bản hướng dẫn, quy định về giám định tư pháp do các bộ, cơ quan ngang bộ, Tòa án nhân dân tối cao, Viện kiểm sát nhân dân tối cao chủ trì, xây dựng, trình cơ quan nhà nước có thẩm quyền ban hành hoặc ban hành theo thẩm quyền là trùng lặp, chòng chéo với quy định tại Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật về trách nhiệm của Bộ Tư pháp trong việc tham gia, cho ý kiến, thẩm định văn bản.

b) Tác động về kinh tế - xã hội

** Tác động tích cực:*

- Giải pháp này góp phần tăng cường vai trò, trách nhiệm của Bộ Tư pháp, cơ quan tiến hành tố tụng đối với công tác giám định tư pháp.

- Việc bổ sung quy định về xử lý kỷ luật công vụ sẽ giúp cho người giám định tư pháp thực hiện nhiệm vụ nghiêm túc, khách quan, theo đúng quy định pháp luật.

** Tác động tiêu cực:*

Giải pháp này chưa bảo đảm toàn diện, quy định chặt chẽ, đầy đủ vai trò, trách nhiệm của các bộ, ngành quản lý chuyên môn lĩnh vực giám định, chính quyền địa phương và các cơ quan tiến hành tố tụng đối với công tác giám định tư pháp cũng như xác lập cơ chế thông tin kịp thời, phối hợp hiệu quả trong hoạt động, quản lý giám định tư pháp.

c) Tác động về giới: không có

d) Tác động về thủ tục hành chính: không làm phát sinh thêm thủ tục hành chính.

3.5. Kiến nghị giải pháp lựa chọn

- Đề nghị lựa chọn giải pháp: Giải pháp 01.
- Cơ quan có thẩm quyền ban hành chính sách: Quốc hội.

III. LẤY Ý KIẾN

Quá trình xây dựng dự thảo Báo cáo đánh giá tác động đối với Đề nghị xây dựng Luật Giám định tư pháp (sửa đổi), Bộ Tư pháp đã tham khảo ý kiến của các Bộ, ngành, địa phương, cơ quan, tổ chức có liên quan, một số chuyên gia, đăng tải trên Cổng thông tin điện tử của Bộ Tư pháp để lấy ý kiến rộng rãi cùng với việc lấy ý kiến về hồ sơ đề nghị xây dựng luật.

Trên cơ sở tổng hợp các ý kiến góp ý của các Bộ, ngành, địa phương, cơ quan, tổ chức có liên quan và các chuyên gia, Bộ Tư pháp đã nghiêm túc nghiên cứu, tiếp thu và giải trình đầy đủ ý kiến góp ý, hoàn thiện dự thảo Báo cáo đánh giá tác động của chính sách.

IV. GIÁM SÁT VÀ ĐÁNH GIÁ

1. Cơ quan chịu trách nhiệm tổ chức thi hành Luật

Luật Giám định tư pháp liên quan trực tiếp đến hầu hết các bộ, cơ quan ngang bộ, các cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng, Ủy ban nhân dân cấp tỉnh, các cá nhân, tổ chức chuyên môn... Do đó, trách nhiệm thi hành Luật là trách nhiệm của tất cả các cơ quan, tổ chức có liên quan, trong đó trách nhiệm chính là Chính phủ với vai trò là cơ quan hành pháp có trách nhiệm tổ chức thi hành.

2. Giám sát, đánh giá việc thực hiện Luật

Quốc hội, Ủy ban thường vụ Quốc hội, Hội đồng dân tộc, Ủy ban của Quốc hội, đại biểu Quốc hội giám sát thi hành Luật. Hội đồng nhân dân, Thường trực Hội đồng nhân dân, Ban của Hội đồng nhân dân, đại biểu Hội đồng nhân dân giám sát việc triển khai thi hành Luật trong phạm vi địa phương.

Trên đây là nội dung Báo cáo đánh giá tác động của chính sách trong đề nghị xây dựng Luật Giám định tư pháp (thay thế), Bộ Tư pháp xin báo cáo Chính phủ./.

Nơi nhận:

- Như trên (để báo cáo);
- Thủ tướng Chính phủ (để báo cáo);
- Phó TTg TT CP Trần Lưu Quang (để b/c);
- Các thành viên Chính phủ;
- Văn phòng Chính phủ;
- Bộ trưởng (để b/c);
- Lưu: VT, Cục BTTP.

**KT. BỘ TRƯỞNG
THỨ TRƯỞNG**

Mai Lương Khôi